

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. Utrum possit dari Infinitum in Essentia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

addi, semper tamen intra latitudinem termini finiti, quia quaecunque pars addita finita multitudinis circumscriptur, numerus autem & multitudo finita addita finito, non facit infinitum. Item dici debere infinitum secundum additionem, non vero secundum accceptionem, quia, licet unquam possint tot partes, vel numeri addi, quin semper adhuc plures usque in infinitum, non poterunt tamen tot partes & unitates semper accipi, ut semper possint accipi plures in infinitum, quod patet de hominibus omnibus, qui existunt, vel extiterunt, si enim ab illis semper acciperentur partes, & numeri, verbi gratia, myriades, chiliades, cito ille numerus exhauriretur.

III. Infinitum Cathegorematicum, quod etiam infinitum in actu dicitur, est illud: Quod actu suas omnes partes habet simul, & quidem in tanta multitudine, ut non possit habere plures, quod nec per ullam additionem possit accipere aliquid incrementum, vel augmentum; partes tamen illae debent esse aequales & unicertae, quia etiam in finita magnitudine reperitur partes infinitae secundum sententiam Aristotelis, illae tamen vel sunt aequales, vel non sunt unicertae.

IV. Hinc patet, ut aliquid dicatur infinitum Cathegorematicum quod debeat habere plures singulares conditiones; & Prima est: Quod mensurari non possit. Illud enim mensurari dicitur, quod per aliquam mensuram saepius multiplicatam & adhibitam cognoscitur, quantum sit, ita, quod habeat tot partes, & non plures, si tam magnum, & non majus, quod infinito Cathegorematico nequaquam competere potest, sed neque Syncathegorematico, secundum quod plures, & plures semper possunt addi partes; Quare male dicitur nonnulli, infinitum per infinitum aliud posse mensurari, licet non possit per finitum, nam mensurari est per quantitatem notam in quantitatis ignota cognitionem venire, unum infinitum autem non est notius altero. Secunda est: Quod infinitum nequeat numerari vel pertransiri. Ratio est eadem quasi, quia illud pertransiri potest & numerari, ad cuius ultimum deveniri potest, sed in infinito ad nullum ultimum deveniri valet, ergo. Tertia: Infinitum cognosci non posse, id est, perfecte & adaequate, quia, si cognoscatur, secundum modum infinitatis, accipiendo alterum post alterum, semper aliquid cognoscendum relict, quia intellectus sic cognoscens cognosceret simul, non nisi finitum; & finitum additum finito, non facit infinitum. An autem Deus possit cognoscere infinitum, controvertitur, dicendum tamen, quod vel cognoscat distributive, vel collective, sed ad modum aliquis finiti, quia ab eo comprehenditur, quod autem comprehenditur scientis cognitione finitur, ut ait D. Augustinus 13. Civit. cap. 18. id est, cognoscendo & cognoscens finitur, non in se, alioquin Deus semetipsum comprehendendo se finiret secundum se, cum tamen infinitas sit in sua entitate. Quarta: Quod Infinitum Cathegorematicum non possit suscipere majus & minus. Ratio est, quia infinitum est illud, quod non est majus, ut dicit Aristoteles 1. Caelo. c. 130. quod dictum exponitur ab Anthoribus

communiter verum esse, non modo secundum existentiam, sed etiam secundum imaginationem, & ideo, quia Deus infinitum est ens, dicitur ab Anselmo, quo majus cogitari non potest in entibus: Deinde infinitum est illud, cui nihil deest eorum, quae habere potest, si autem posset unum suscipere majus, quam alterum, illud, quod non haberet tantum, quantum alterum, non esset infinitum, quia deesset ipsi aliquid eorum quae habere possunt. Ultima denique conditio est, quod infinitum cathegorematicum non possit augeri, vel minui: patet ex Regula superiori, si enim non potest suscipere majus vel minus, nec consequenter aliquid ei addi vel detrahi potest; tum, quia illa additio deberet fieri vel secundum partes finitas, vel infinitas, neutro modo fieri potest, ergo: probatur mi. quia si fieret aliquo, ergo jam non includisset omnia, quae in illo genere, aut specie habere potest, detractio similiter nequit fieri, aliquo ex illis modo, alias si Deus creasset infinitos homines, singulos cum aucto, posset auferre infinitos aureos, absque eo, quod singuli homines desinerent habere quilibet suum aureum, deinde si posset fieri detractio secundum numeros finitos, ponamus, quod Deus detraxerit ex infinitis hominibus duas myriades, quare, an illos iterum posset reproducere? Si sic, ergo poterat etiam ante, & sic si iterum reproducerentur, auferretur iterum infinitum remanens.

Infinitum tam Cathegorematicum, quam Syncathegorematicum iterum dividi potest, in infinitum, secundum substantiam, seu essentiam, in infinitum, secundum quantitatem, numerum & intentionem, de quibus potissimum controvertitur, quae etiam subsequentibus singula singulis quaestionibus, ne multitudo confusionem pariat, & confusio turbet intellectionem, patebunt. Sit itaque

QUAESTIO II.

Utrum possit dari infinitum in essentia?

Quaestio haec procedit tam de infinito

Syncathegorematico, quam Cathegorematico, an videlicet dabilis sit aliqua creatura, quae esset infinita perfectionis, ita quod vel in omni genere entis esset perfectissima, vel tantum in determinata aliqua specie, ut verbi gratia, in genere animalis, vel in genere plantae, &c. quomodoque autem haec infinitas consideretur

Dico I. Non posse dari creaturam, quae sit infinita perfectionis essentialis, sive in omni, sive in uno tantum genere. Haec est communis &

Probatur primo: Autoritate Divi Bernardi serm. 86. de diversis ubi ait: In mensura est ergo omnis factus spiritus praeter Divinum, quia & ratio ejus & memoria, & caetera omnia suam habent mensuram. In numero facti sunt omnia, vel secundum partium compositionem, ut sunt corpora, vel secundum varietatem & mutabilitatem, ut sunt etiam incorporea, solum Deum est, in quem nec ponitur

V. Iterum subdividitur.

I.

II.

Nequit dari creatura infinitae perfectionis.

duc, nec mensura cadit omnino, nec numerus; sed si aliqua creatura esset dabilis, quæ esset infinitæ perfectionis, non haberet pondus, nec mensuram, nec numerum, ergo esset, sicut Deus, quod implicat; Nec valet dicere, Sanctum Patrem loqui de creaturis, quæ nunc, & defecto sunt, non verò de illis quæ per Dei potentiam absolutam producerentur, quia per hoc quod dicit, in solum Deum non cadere numerum vel mensuram, satis innuit, nullam aliam esse possibilem creaturam, in quam etiam non caderet numerus & mensura, cui enim aliud simile possibile est solum, absolute dicendum non est.

III. Probatur secundo: Quia si posset dari aliqua creatura infinitæ perfectionis etiam solum in uno genere entis, posset dari virtus infinite activa, vel infinite intellectiva, sed ex his nulla dari potest, quæ esset essentialis & infinitæ perfectionis, ergo ma. patet, quia non videtur, quod in aliquo genere potius sit aliquid dabile infinitæ perfectionis, quam in istis: probatur mi: Quia implicat, quod perfectiones quæcunq; creaturarum non excedantur infinite, in sua ratione formali, à perfectionibus Divinis soli Deo particularibus, sed potentia infinite activa, & infinite intellectiva sunt perfectiones soli Deo particulares; ergo.

IV. Probatur tertio: Ex infinitate cuiuscunq; perfectionis absolute in Divinis oritur, quod debeat identificari omnibus aliis perfectionibus essentialibus, ergo, si daretur aliqua creatura infinitæ perfectionis essentialis, ratione hujus deberet sibi identificare omnes alias, & sic non modò in determinato aliquo genere, sed in omni esset infinitæ perfectionis, ac Ipse Deus, quod est implicatorium. Confirmatur, quia, sicut perfectio una infinita posset tribui creaturæ, ita etiam quæcunq; alia, & sic creaturæ posset concedi, Esse à se, quod contra rationem est creaturæ.

V. Dices: Unio hypostatica est infinitæ virtutis, imò omnis Christi actio est infiniti meriti & valoris, ergo etiam dabilis est alia creaturæ infinitæ perfectionis. R. dist. ant. est infinitæ perfectionis, & infiniti valoris, & Physicè, nego, moralitèr, concedo ant. & nego consequentiam. Itaque, ut docent Theologi, Unio hypostatica non est infinita simpliciter, sed propter moralem existimationem est aliqua summa dignitas & excellentia in persona Christi, cujus actiones infiniti meriti sunt, non in se, sed propter liberalem Dei acceptationem; Sic peccatum dicitur quoque infinitæ malitiæ, non secundum entitatem, cum nullam positivam habeat, sed propter respectum ad Deum contra cuius legem factum est.

Instabis: Si Deus Christum ab æterno produxisset, sicut poterat, Christus habuisset aliquam perfectionem infinitam Physicam, ergo saltem tunc unio illa sacratissima fuisset infinitæ perfectionis. R. negando ant. quia, licet Christus ab æterno productus fuisset, non habuisset majorem perfectionem intrinsecam, quia nihil in specifica aliqua perfectione ac-

creferet quod in se, veluti infinitum eminentèr contineret.

Dico 2. Neg. Infinitum Syncategorematicum dari potest in creaturis, & naturis specificis rerum. Ita Ruvius, Aureolus, Henricus, Vulpes, Arriaga, &c.

Probatur primò Authoritate Divi Augusti: 12. Confels. cap. 7. ubi ait: *Duo faciunt Domine, alterum prope te, alterum prope nihil*, id est, ut exponit eum Doctor subtilis, Angelum, & materiam Primam, ergo non potest dari infinitum Syncategorematicum in creaturis, quia alioquin posset dari aliqua creatura, quæ esset magis prope, quam Angelus, Quem textum prouinde frustra explicant Adversarii de speciebus defecto creatis & creabilibus, quia quæcunq; perfectior species dabilis in infinitum esset Angelica, quæcunq; tamen creata fuerit, non excedet rationem naturæ angelicæ genericam, & communem.

Probatur secundo: Quidquid continetur sub aliquo genere, non potest esse infinitum, sed omnes species rerum creabilium continentur sub genere, ergo in illis poterit dari infinitum: minor est certa: probatur ergo major: Quidquid continetur sub aliquo finito non potest esse infinitum, sed genus est finitum, ergo quidquid continetur sub genere, non est finitum, probatur ma. quia ob hanc rationem Divus Augustinus & Melleus Bernardus, caterique Patres negant, Deum posse poni in aliquo prædicamento ex eo, quod Deus utpotè infinitus non possit contineri sub genere, quod est finitum: minor etiam patet, tum, quia si genus infinitum esset, utique posset etiam Deum sub se comprehendere; tum, quia illud est finitum, quod habet rationem partis, sed genus habet rationem partis, ergo genus est quid finitum; major est certa ex dictis supra, nam infinito nequeunt convenire denominationes partis, majoris, minoris &c. probatur minor, quia animal est pars hominis, pars leonis &c. Confirmatur ex Barone: Quia, si genus esset aliquod infinitum maxime substantia, quod est in prædicamentis principalissimum, sed hoc non est infinitum, ergo: probatur mi: si esset infinitum, deberet etiam descendere ad sua inferiora, ut infinitum, sed nequit sic descendere ad sua inferiora, ergo: probatur mi: quia alioquin omnes substantiæ sub eo contentæ essent infinitæ, quod est plane paradoxum.

Dices: Deus continetur sub ente, ergo aliquid infinitum potest adhuc sub alio contineri. Sed R. dist. ant. continetur sub ente, veluti aliqua pars entis, nego ant. veluti totum omnem alteram partem in se completens, concedo ant. & nego consequentiam. Itaque Deus non est sub ente, veluti aliqua pars, sed ut totum, quæcunq; autem creata continentur sub ente, continentur ut partes, ita, quod una non possit habere in se alterius perfectionem ullo modo, nec efficere, quod alterum potest, sicut Deus omnia continet eminentèr, ut clarè etiam docet S. Bernardus lib. 5. de Consideratione cap. 7. demon-

trans, non obstante summa simplicitate, omnia adhuc in eo contineri.

Probatur Conclusio tertio:

Non possunt dari infinitæ species sub uno genere, ergo nec etiam species infinitæ perfectionis, consequentia bona est: probatur ant. Non potest dari infinitus numerus, ergo nec infinitæ species sub eodem genere, quælibet etenim ad minus numero differre deberet.

Probatur quarto:

Sunt aliquæ creaturæ ita in summo, ut majorem summitatem habere non possint, sed illæ sunt finitæ, ergo nullæ sunt dables infinitæ perfectionis: major patet ex Maternitate Beatissimæ Virginis Mariæ, quæ nulla perfectior esse potest, utpotè cum sit Mater Dei, ergo; similiter Unione hypostaticâ nihil perfectius est dabile, & tamen illa non est infinita, ergo. Sed

Opponitur Autoritas D. Augustini

lib. 12. de Civit. cap. 18. ubi docet: Quamlibet unitatem variare speciem numeri, sed quocumque numero potest dari perfectior, ergo etiam quâcumque specie poterit dari perfectior in infinitum. R. explicando Sanctum Augustinum, eum videlicet aliud non velle, nisi quod in numeris fiat variatio per additionem materialitèr, non verò formalitèr, id est, quod quotiescunque plures res, secundum suam entitatem, adduntur, quæ non sunt diversæ perfectionis, species verò sunt inæqualis perfectionis, earumque additio non est materialis, sed formalis.

Arguitur etiam Ratione:

Illud simpliciter fieri potest, quod non involuit implicentiam, nec ex parte Dei, nec ex parte creature, ergo datâ quâcumque semper perfectior dari potest. Sed Respondeo facillimè, negando minorem, quia implicentia est ex parte creature, quam implicat habere infinitam perfectionem essentialè, quæ tamen illi concedenda foret, si assignatâ quâcumque specie non possit dari aliqua perfectior.

Instatur: Infinita perfectio Divina est

infinitè participabilis, & imitabilis, ergo non est implicentia, quod creatura eam in infinitum imitetur. Sed R. dist. syncategorematicè & quoad numerum, concedo ant. quoad speciem, nego ant. & consequentiam.

QUÆSTIO III.

An possit dari infinitum in intensione?

Sicut prior, ita hæc quoque examinat

quæstio titulum, tam de infinito categorématico quam syncategorematico; In qua materia Doctor subtilis satis problematikus fuit, ideoque Scotistæ duplici incedunt viâ, aliqui enim Infinitum syncathorematicum in intensione qualitatum concedunt possibile, alii eontrâ negant, sicut etiam omnes negant, dari posse categorématicum; Ve-

Amandi Hermann Physica.

rum tamen, quia Scotus magis inclinavit in sententiam negantem, quamquæ magis piam, & in Christum Dominum devotam existimavit, nam dum hanc materiam resolvere deberet, & ex gratia Christi quæ defectò collata est ei, si enim ista summa est, quæ dabilis fuit, sequitur necessariò, gratiam non posse in infinitum intendi, imò nec aliam perfectiorem dari, ait enim 3. d. 13. q. 4. In commendando Christum malo excedere, quam defecere in laude ipsius, si propter ignorantiam (incertitudinem, dubitationem) in aliteritum incidere necesse est, idè etiam ad hanc me determinandum duxi, quoniam deprehendi pariter eam esse ad sanctos nostros Doctores, eorumque doctrinam magis conformem, quare

DICO I. Nequit dari infinitum categorématicum vel syncategorematicum in intensione qualitatum, id est, nequit esse qualitas in infinitum intensa. Hæc est plurimorum Scotistarum contra Maftrium & Bellum &c.

II. Nequit dari infinitum in intensione.

Probatur secunda pars, eâ enim

demonstratâ sequitur prima à fortiori, & quidem primò Autoritate Divi Augustini cap. 121. Enchiridii, ubi ait: Cupiditatem minus charitate crescentem, donec veniat ad tantam magnitudinem, quâ major esse non possit, ergo datur determinatus gradus in qualitate, sic pariter Mellissus Doctor Bernardus, gratiam in Christo excellentissimam deprecatur, quam tamen non dicit infinitam, sed summam & maximam desinitè; Audi verba ipsius: sermone quarto super Missus est, ad quid enim ita simpliciter Sanctum, & absq; additamento? (expli- cat illa verba Angelica, Ideoq; nascetur ex te Sanctum) Credo quia non habuit, quid proprie, dignè nominaret illud eximium, illud magnificentum, illud reverendum, quod de purissima, videlicet Virginis carne, cum sua anima, Unico Patri erat unendum; si diceret sancta caro, vel sanctus homo, vel sanctus infans, quidquid tale poneretur parum sibi dixisse videretur, posuit ergo indefinitè Sanctum, quia quidquid illud sit, quod Virgo genuit, Sanctum proculdubio & singularitèr sanctum fuit, & per Spiritus sanctificationem, & per Verbi assumptionem. Ergo ex mente D. Bernardi Spiritus sanctificatio fuit indefinitè eximia, magnifica, & singularis, ideoque maxima, & consequenter dabilis major non est, nec aliqua in infinitum intensa, quia gratia Christi talis non fuit, quæ tamen summa fuit.

Probatur Conclusio secundo:

Si posset dari qualitas infinite intensa etiam syncategorematicè, posset dari motus alterationis infinitus, sed talis nequit dari, ergo nec qualitas infinite intensa: probatur mit. Non potest natura incipere moveri ad id, quod non potest attingere, sed hunc terminum nequiret attingere, ergo; quod Confirmatur, quia omnis motus debet habere aliquem terminum, qualem hîc non haberet, maximè in sententia Adversariorum, qui dicunt, motum non esse aliud, quam formam fluentem, forma autem hæc fluens nullum haberet terminum, ergo nec motus.

T t t Proba-